

แม่พิมพ์ของชาติ : ทรรศนะทางการศึกษา

ความงดงามของบทเพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” ซึ่งขับร้องโดยวงจันทร์ ไพโรจน์ ทำให้ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์อย่างสุดซึ้งและกินใจ บทเพลงสะท้อนให้เห็นถึงต่อสัญญาะของการทำงานของคนประกอบอาชีพนี้อย่างน่าสรรเสริญยิ่งนัก แต่ในสภาพปัจจุบัน พิบัตินาการจากเป็น “แม่พิมพ์” หรือ “ครูผู้สอน” ในสมัยก่อน มาสู่การเป็นเพียง “คนผู้สอน” ด้วยเหตุปัจจุบัน ผนวกรวมกับพฤติกรรมของการทำงานและลีลาการสอนของแม่พิมพ์จำนวนมากได้ทำลายความน่าศรัทธาและเปลี่ยนคุณค่าของความเป็นครูลงไป ครูหลายคนกลายเป็นทรรายซ์ทางการศึกษาโดยไม่รู้ตัว ฉะนั้น การตระหนักถึงพิบัติการนี้ โดยการฟื้นฟูจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแวดวงการศึกษาให้กลับคืนมาได้เฉกเช่นในสมัยอดีต ย่อมเป็นหนทางของการหลุดพ้นจากโซ่ตรวนแห่งความเป็นทรรายซ์ทางการศึกษาได้อย่างชัดเจน

บทเพลง : ความยิ่งใหญ่ในความป็นครู

“แสงเรืองเรืองที่ส่องประเทืองไปทั่วเมืองไทย คือแม่พิมพ์อันน้อยใหญ่ ใ้อัครูไทยในแดนแหลมทอง...” เนื้อเพลงท่อนแรกนี้สะท้อนความยิ่งใหญ่ของความเป็นครูและแสงประทีปในวิชาชีพครูที่เปล่งประกายสอดส่องทางแห่งปัญญาให้แก่ศิษย์ทั่วสารทิศของประเทศไทย แต่ถ้าหากพิจารณาในบริบทของปัจจุบันที่ถูกบีบคั้นทางวัตถุนิยม เงินตรานิยม และบริโภคนิยม แสงเหล่านั้นเริ่มริบหรี่ลง และถูกกดบังไป สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้สภาพจิตใจของครูถูกกดทอนลงไป สภาพจริงของแม่พิมพ์ของชาติบางกลุ่มมีการแสวงหาผลประโยชน์ทางอ้อมจากศิษย์มากขึ้น มีการละเลยต่อการบ่มเพาะและขัดเกลาศิษย์อย่างเห็นได้ชัด การเข้าสอนบางครั้งไม่ตรงต่อเวลา มีการเอ่ยอ้างถึงความรับผิดชอบอื่นที่ได้รับมอบหมาย ถือว่าเป็นการเหยียบย่ำกล้าไม้แห่งปัญญาของศิษย์โดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ยังเป็นการกีดกันการพัฒนาอนาคตของชาติ และทำลาย ความเจริญงอกงามของบ้านเมืองอีกด้วย

“เหนื่อยยากอย่างไร ไม่เคยบ่นไปให้ใครเขามอง ครูนั่นยังลำพองในเกียรติของตนเสมอมา” : ม่านหลวงตาหรือภาพจริง?

สัมมาอาชีพที่เปี่ยมล้นด้วย “เกียรติยศ” อันล้ำค่าของครูในอดีตหลายคนหาที่เปรียบไม่ได้ แต่ในปัจจุบัน ยังมีเหล่าทรรายซ์หลายคนได้ประดับเกียรติของตนด้วย “เกียจ” นั่น คือความเกียจคร้านในการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรม

การประเมินและวัดผลหลงลืมไปว่าหน้าที่ที่แท้จริงในความเป็นครู คือการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายและทันสมัยให้กับศิษย์ ที่ซำราย มีมีจนาทิจู ครอบครอง การเสแสร้งที่ดูเหมือนจริง อันเป็นม่านลวงตาทั้งต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครอง เป็นภาพฉายที่ปรากฏให้เห็นเคลื่อนไหวกลาดครุเก่าบางคนขาดความเข้าใจในอุดมการณ์ “ ครูนักพัฒนา” ของครุรุ่นใหม่ สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ของตนเกินเหตุ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ครุรุ่นเก่าในสมัยก่อนหลายๆคน ทำทุกอย่างเพื่อให้ศิษย์มีความเจริญในทุกๆด้าน จริงๆแล้ว หากครุมุ่งมั่นศึกษาถึงแก่นแกนของพุทธปรัชญาการศึกษา (Buddhist Philosophy) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ ความคิด เข้าถึงและเข้าใจในสภาพที่แท้จริงของชีวิต รวมถึงการวิถีการดับกิเลสของตนเอง ยึดหลักไตรสิกขา คงจะนำมาถึงปัญญาบริสุทธิ์พุทธคุณ ได้ดียิ่งขึ้น

**“ที่ทำงานช่างสุดกัณคาร...กลับบ้านไม่ทัน บางวันต้องไปอาศัยหลวงตา ครอบครัวย่อยทำ ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน”
: วิสัยอนาถ ทรรราชย์บริหาร**

เนื้อเพลงตอนนี้ฉายภาพถึง วิถีชีวิตของครุในชนบทหรือในสมัยก่อนที่การเดินทาง การคมนาคม ที่ค่อนข้างลำบาก จึงมีการอาศัยพักพิงที่วัดเป็นการชั่วคราว เพราะวัดเป็นสถานที่ที่พักพิงของพุทธศาสนิกในทุกระดับ แต่ในปัจจุบันการคมนาคมมีความสะดวกสบายมากขึ้นจึงทำให้วัดและโรงเรียนมีความสัมพันธ์น้อยลง ฉะนั้นการสร้างวาทกรรมของการผลิตซ้ำถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น ภายใต้ วาทกรรม “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน)หันกลับมาดูภาพและปรากฏการณ์เชิงซ้อนที่เป็นจริง ทรรราชย์บางกลุ่มมิได้เข้าพักพิงที่วัดหากแต่พักพิงในสถานเรีงรรมณ์มากกว่า จนบางครั้งเกิดการเพิกเฉยต่อการพิจารณาสังขารของตนเอง ว่าสมควรแก่สถานที่นั้นหรือไม่ อุดมการณ์อันแรงกล้าในการทำงานของเหล่าทรรราชย์เหล่านี้จึงบิดเบือนจาก “ทำงานเพื่อลูกศิษย์และประเทศชาติ” กลายเป็น “ทำงานเพื่อตนเองและครอบครัว” มากขึ้น ความเป็นส่วนรวมจึงค่อยจางๆลง สุดท้ายก็คงไม่มี

“ชื่อของครุพึงครุรู้ชวนชื่นใจ งานที่ทำก็ยิ่งใหญ่ สร้างชาติไทยให้วัฒนาสั่งสอนศิษย์มาเป็นหลายปี” : ครุดีต้องมีจิตพิจิตทรรราชย์

บนพื้นฐานและศรัทธาอันแรงกล้าของความเป็นครู เหล่าทรรราชย์ในคราวของครุ สามารถขจัดจิตอันต่ำทรามเพื่อกลับไปครองตนให้เป็นครุนักพัฒนาได้เช่นเดิม เพียงแค่หวนคิด

คำนึงถึงปณิธานและอุดมการณ์อันแรงกล้าที่เคียดหวังไว้ในสมัยที่ยังศึกษาเล่าเรียนสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างสรรค์ โดยทำความเข้าใจกับบทบาทหน้าที่ของตนเองพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพทั้งสามด้านเป็นอย่างน้อย (Cognitive domain, Psychomotor domain and Affective domain) โดยการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรการศึกษาแกนกลาง เพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการเรียนรู้ของศิษย์ได้ลงตัว มีการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาของศิษย์ และการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ได้อย่างปกติสุขภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง

สรุป

“นี่แหละครูที่ให้ความรู้ อยู่รอบเมืองไทยหวังสิ่งเดียวคือขอให้เด็กของไทยในฝันธานี ได้มีความรู้เพื่อช่วยเชิดชูไทยให้ผองศรี ครูก็ภูมิใจที่สมควรเหนื่อยยากตรากตรำมา” ความงดงามของบทเพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” ได้สะท้อนถึงความเป็นครูนักพัฒนาที่พร้อมจะทุ่มเทต่อการพัฒนาการเจริญงอกงามของศิษย์ ถึงแม้ว่าตนจะเหน็ดเหนื่อยสักเพียงใด ในความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ยังมีพระราชวังบางกลุ่มที่ยังแฝงอยู่ในวงการศึกษามากมาย ซึ่งส่งผลเสียต่อระบบการศึกษาของชาติโดยไม่รู้ตัว อย่างไรก็ตาม เหล่าพระราชวังยังมีโอกาสปรับปรุงตนเองเพื่อกลับคืนสู่สภาพและสถานะของความเป็นครู โดยเนื้อแท้และความป็นครูมืออาชีพ ก็จะเป็นอีกหนึ่งพลังในการปฏิวัติการศึกษาของรัฐ เพราะหากไม่เรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนตนเอง ก็ต้องสมยอมกับวาทกรรมที่ **“สังคมเปลี่ยน คนต้องเปลี่ยน คนไม่เปลี่ยน ต้องเปลี่ยนคน”!!!** กระผม

ธงชัย สมบูรณ์